

darurile rugăciunii

arhimandrit
Serafim Alexiev

de la ostenele trecătoare
la roadele cele veșnice

ARHIMANDRIT
SERAUFIM ALEXIEV

Darurile rugăciunii

*de la ostenele trecătoare
la roadele cele veșnice*

Traducere din limba bulgară de
Gheorghiță Ciocoi

editura
Σοφία

București

Cuprins

Rugăciunea pentru aproapele	5
1. Rugăciunile părinților pentru copiii lor	11
2. Rugăciunea pentru rude și pentru aproapele, pentru cei ce pățimesc și păcătuiesc, pentru păstori și învățători	18
3. Rugăciunea pentru cei care s-au lepădat de credința ortodoxă	23
4. Rugăciunea pentru vrăjmași și pentru aceia care ne obijduiesc și ne prigonesc	26
5. Rugăciunea pentru cei adormiți .	35
6. Rele întrebuițări ale rugăciunilor pentru aproapele	53
7. Rugăciunea ca Dumnezeu să ne răzbune pe vrăjmașii noștri	57
Piedici diavolești pe calea rugăciunii. .	63
Roadele adevăratei rugăciuni.	106

Rugăciunea pentru aproapele

șa cum ne rugăm cu osârdie pentru noi înșine, pentru bunăstarea și pentru veșnica noastră mântuire, tot astfel trebuie să ne rugăm și pentru aproapele nostru. Există creștini care se dau în lături atunci când e vorba de aceasta, invocând motivul că nu sunt vrednici. „Oare suntem noi într-atât de desăvârșiți în rugăciune, ca să putem să ne rugăm pentru aproapele?” Rugăciunea pentru aproapele, după părerea lor, ar fi o datorie a creștinilor desăvârșiți.

E îndreptățit un asemenea punct de vedere? Categorie, nu! Despre aceasta poate să ne convingă următoarea cugetare: Dragostea către aproapele – această desăvârșită poruncă – a fost lăsată ca datorie fiecărui creștin, nu

doar celor desăvârșiți. Așa cum dragostea este o datorie pentru fiecare, tot astfel și rugăciunea pentru aproapele, ca una dintre manifestările dragostei față de aproapele, e o datorie pentru **fiecare creștin**, indiferent pe ce treaptă duhovnicească s-ar socoti el.

Când Dumnezeu te îndatorează să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși, El nu Se uită la desăvârșirea și la vrednicia ta. Pur și simplu ți-o cere, cu toate că cunoaște păcătoșenia și nevrednicia ta. El îți dă o atât de înaltă poruncă ție, nevrednicul, ca să te facă prin ea vrednic; fiind nedesăvârșit în dragoste, dacă stăruiești să-l iubești pe aproapele tău, treptat-treptat te vei desăvârși în această înaltă virtute și, din nedesăvârșit – cu harul lui Dumnezeu întărit fiind –, vei deveni cu adevărat desăvârșit. Astfel, atunci când te rogi pentru aproapele întru împlinirea poruncii: *Rugați-vă unul pentru altul* (Iac. 5, 16), tu, cu toate că ești nevrednic, devii din ce în ce mai vrednic – dacă nu te vei deda la altele păcate și mai ales la pierzătoarea mândrie. Pentru rugăciunea ta plină de dragoste către aproapele, Dumne-

zeu te va ridica din nevrednicia ta către vrednicie.

Aceasta o lămurește Sfântul Ioan Gură de Aur atunci când afirmă: „Nu spune: «Nu pot să mă rog. Sunt nevrednic...» Arătând pricina nevredniciei tale, tu însuși arăți cât este de trebuincios pentru tine să te rogi. Ești nevrednic? Dacă ești astfel, folosește rugăciunea ca leac împotriva răului!... Conștiința ta nu îți îngăduie să privești cu încredințare la cer? Însă aceasta i-a slujit și vameșului chiar ca folos. Ceea ce tu socotești ca piedică înaintea rugăciunilor tale – aceasta le sfințește.”¹

Îndemnând astfel către rugăciune pe cei nevrednici, Sfântul Ioan Gură de Aur recomandă tuturor să se roage pentru aproapele, din supunere către legea dragostei. Dragostea se arată într-o compătimire, în împreună-bucurie, în întărirea morală și în ajutorul vădit. *Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng* (Rom. 12, 15).

¹ Citatele din Sfinții Părinți, părinți ruși și cele filocalice, în cartea de față, sunt redată de autor după ediții în limba rusă. Pentru a ușura lectura cărții, notele de subsol vor apărea doar în cazul unor lucrări mai puțin cunoscute cititorului de la noi (n.tr.).

Acest îndemn – a lua parte din inimă la soarta fraților și a surorilor – se referă și la rugăciunea noastră pentru ei. În virtutea dragostei, noi trebuie să privim la căderile și la izbânzile lor la fel ca la ale noastre și chiar să le vedem mai importante decât propriile poticneli și izbânzi, după sfatul Sfântului Apostol Pavel: *Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe ale aproape-lui* (I Cor. 10, 24).

Dumnezeu atât de minunat a rânduit legile morale, încât cel care caută folosul aproapelui află și folosul său. Iar cel care, condus de egoism, răutate, invidie ori de alte impulsuri josnice, încercând să zădărnicească folosul aproapelui, va zădărnici prin aceasta folosul său și va ajunge el însuși la vătămare duhovnicească. O mare pagubă, pe nesimțite, își pricinuieste și acela care, mișcat de închipuirea lui nedreaptă, cum că ar fi nevrednic, refuză să se roage pentru aproapele, prin aceasta ajungând să nu aducă folos nici aceluia și nici lui însuși. Sfântul Ioan Scărarul sfătuiește: „Când cineva îți cere să te rogi pentru el, să nu-l refuzi, chiar dacă nu ai dobândit încă darul rugăciunii. Căci, adeseori,

credința aceluia care cere (rugăciunea altuia) îl mântuiește și pe acela care se roagă pentru el cu frângerea inimii.”

În Viețile Sfinților se povestește că o creștină îl ducea pe copilul ei bolnav în brațe, căutând pentru el unde va ajutor. Pe cale, copilul a murit. Nefericita maică a fost doborâtă de această durere. S-a întâlnit atunci în calea sa cu o desfrânată. Mama îndată a așezat copilul mort în brațele acestei femei păcătoase, a căzut la picioarele ei și cu lacrimi fierbinți a rugat-o să facă rugăciune către Dumnezeu pentru copil. Desfrânată s-a minunat de această neașteptată cerere și i-a mărturisit acelei mame că ea e păcătoasă, că nu are nici o trecere înaintea lui Dumnezeu și că nu îndrăznește nici să-și ridice ochii la cer. Mama însă, în necazul ei, ieșită din minți, neîncetat o ruga pe desfrânată să se roage ca Domnul să-i întoarcă viața copilului ei. Atunci desfrânată, îndreptându-și fața către răsărit, a suspinat din adâncul sufletului, a vărsat lacrimi și a spus: „Doamne, nu sunt vrednică să privesc la înălțimea cerului din pricina mulțimii păcatelor mele, nici să rostesc preasfântul Tău nume cu bu-

zele mele cele întinate, însă, amintindu-mi de desfrânata din Evanghelie, care a plâns la picioarele Tale, îndrăznesc și eu să Te rog: varsă acum asupra noastră darul îndurării Tale. Silită de această curată roabă a Ta, Te rog pentru copilul ei nevinovat – dăruiește-i lui viața! Dacă eu, ticăloasa și nemilostiva păcătoasă, am milă de el, cu atât mai mult Tu, Cel milostiv după fire, vei avea îndurare de făptura Ta!” După această rugăciune, copilul a înviat. Uimită fiind de minune, desfrânata a lăsat viața păcătoasă și s-a dus la o mănăstire, unde într-o adâncă pocăință și-a plâns toate păcatele și s-a mântuit.

Cuvintele Sfântului Ioan Scărarul, amintite mai sus, își află o deplină confirmare în cazul dat. După cum se poate vedea, rugăciunea celor nevrednici, mai cu seamă când aceasta este plină de dragoste către aproapele, poate uneori să facă minuni. Însă, chiar de nu este însoțită de minuni, ea săvârșește în chip nevăzut o mare binefacere către acela care o înalță cu smerenie și cu dragoste la cer.

În *Patericul egiptean* citim: „Un oarecare frate a mers la un stareț în-

inte-văzător și l-a rugat: «Roagă-te pentru mine, părinte, căci sunt neputincios!» Starețul i-a răspuns spunându-i fratelui un cuvânt al Sfinților Părinți: «Cine varsă în mâinile sale mir ca să ungă pe cel slab, acela mai întâi se unge de unsoarea mirului. Tot astfel și acela care se roagă pentru fratele, înainte de a-i aduce lui folos, el însuși primește folos prin semnul dragostei arătat. Să ne rugăm, frate, unul pentru altul ca să ne tămăduim, căci Apostolul ne încredințează astfel: *Rugați-vă unul pentru altul, ca să vă vindecați* (Iac. 5, 16)»."

Rugăciunile pentru aproapele pot fi felurite. Să examinăm câteva dintre acestea.

1.

Rugăciunile părinților pentru copiii lor

Există oare un lucru mai firesc decât acesta – ca mama și tatăl să se îngrijească prin rugăciune de copiii lor? Ei le doresc binele, doresc să-i crească așa cum se cuvine. Doresc să le ofere o educație solidă, să le rânduiască bine viața, să-i vadă întotdeauna sănătoși, bucuroși, plini de virtute și